

Vaistų kainų reguliavimo pasekmės konkurencijai bei vartotojui

Vilnius

2009 m. Rugsėjo mėn. 24 d.

“Griaudami laisvą rinką, kuriate juodąją rinką”

W.Churchill

Ar tikrai reikia keisti dabar egzistuojančios vaistų kainodaros sistemos pagrindus?

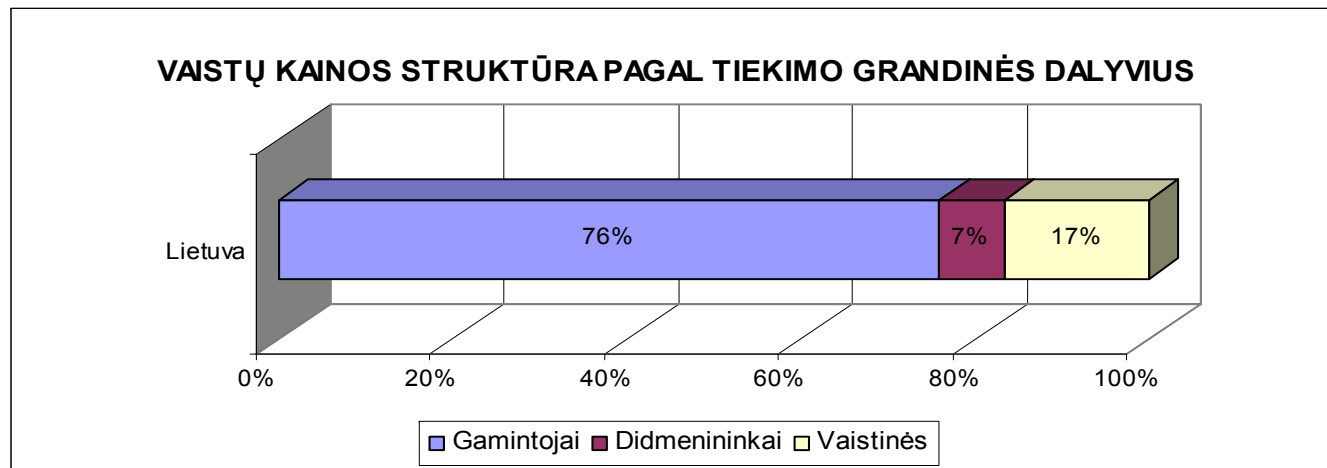
Ar numatomos priemonės atpigins vaistus pacientams?

FARMACIJOS RINKA – SISTEMA!

KAINODARA YRA FARMACIJOS RINKOS SISTEMOS DALIS

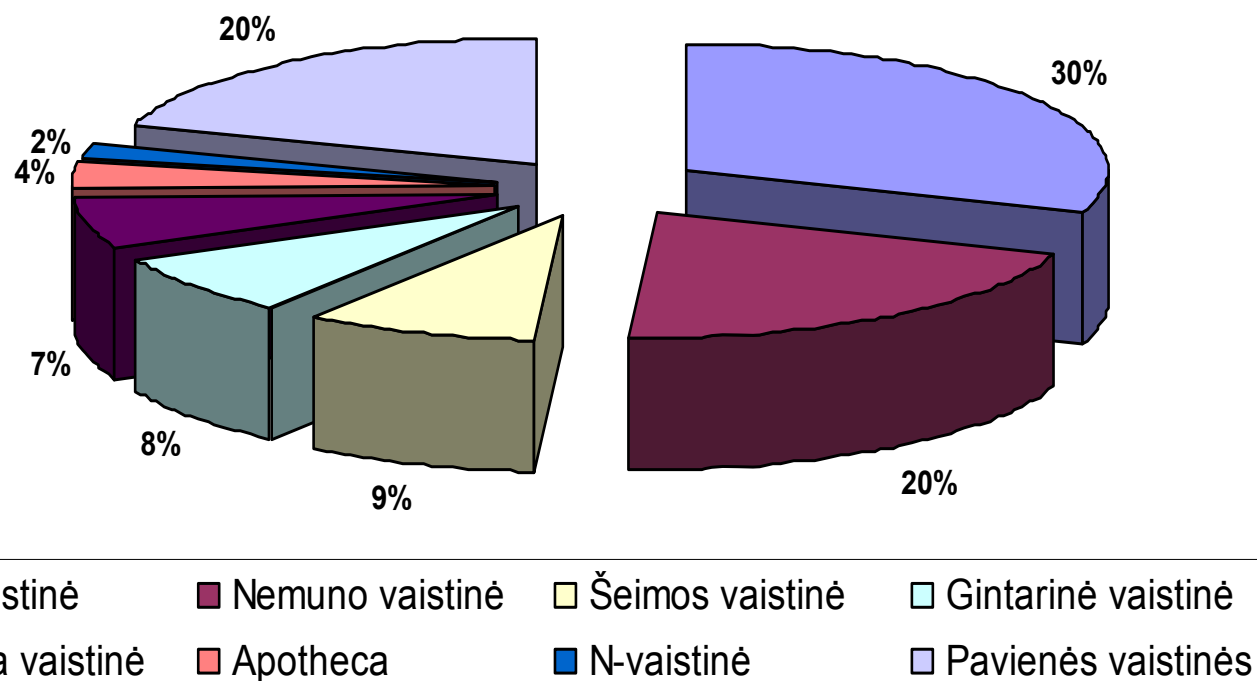
VAISTŲ KAINODARA – SISTEMA TAIP PAT!

VAISTŲ TIEKIMO GRANDINĖ

- 95% LR rinkoje esančių vaistų – importuojami.
- Į vaistines vaistai tiekiami 15-ikos Didmeninių įmonių (išduotos 72 licencijos), 6-ios iš jų turi 91% rinkos.
- Vaistinė: Vaistinių tinklai (7) ir nepriklausomos vaistinės užima atitinkamai 80% ir 20% rinkos.

MAŽMENINĖS RINKOS DALYS

**8-i RINKOS DALYVIAI,
6-i IŠ JŲ VERTIKALIAI INTEGRUOTI**

VAISTINIŲ SKAIČIAUS DINAMIKA

Metai	1993	2002	2007	2008	Rgs.09
Vaistinių skaičius	465	1.358	1.521	1.481	1.440
Polytis %		X 2,92	12%	-3%	-3%

- Vaistinių skaičius 1993 -2002 m. išaugo nuo 465 iki 1358, t.y. **3 kartus** .
- 2007 m. buvo 1521 veikiančių vaistinių, arba **12%** daugiau nei 2002 m.
- 2008-2009 m. vaistinių skaičius mažėjo **-6%**.
- **Vaistinių skaičiaus mažėjimas 2 metus iš eilės parodo ypač didelę konkurenciją mažmeninėje rinkoje.**
- Ypač intensyvus vaistinių augimas iki 2002 m. parodo, kad aukštas vaistinių skaičius sąlygotas ne kainodaros liberalizavimo, o rinkos padiktuoto **poreikio priartinti paslaugą prie Vartotojo.**
- **VARTOTOJAS – PACIETAS PATS RENKASI**

KONKURAVIMO BŪDAI

VAISTINĖS KONKURUOJA:

1. KAŠTAIS.

- VERTIKALI INTEGRACIJA UŽTIKRINĄ EFEKTYVESNĘ VEIKLĄ, MAŽESNIUS KAŠTUS.

2. KAINA.

- NUOLAIDOS VAISTAMS SAVO PELNO SĄSKAITA. IŠ Gamintojų gaunama ~ 3%, atiduodama pacientams – 10%.
- SPAUDIMAS GAMINTOJAMS KAINŲ SUMAŽINIMUI: derybinės galios panaudojimas.

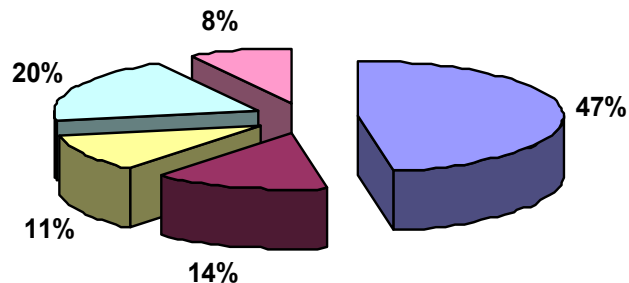
GAMINTOJAI KONKURUOJA:

DĖL SPRENDIMO PRIĖMĖJO – GYDYTOJO NUOMONĖS

**VAISTINIŲ KONKURENCIJOS NAUDĄ GAUNA VARTOTOJAS/PACIENTAS,
GAMINTOJO KONKURENCIJOS NAUDĄ GAUNA SPRENDIMO PRIĖMĖJAS/ GYDYTOJAS**

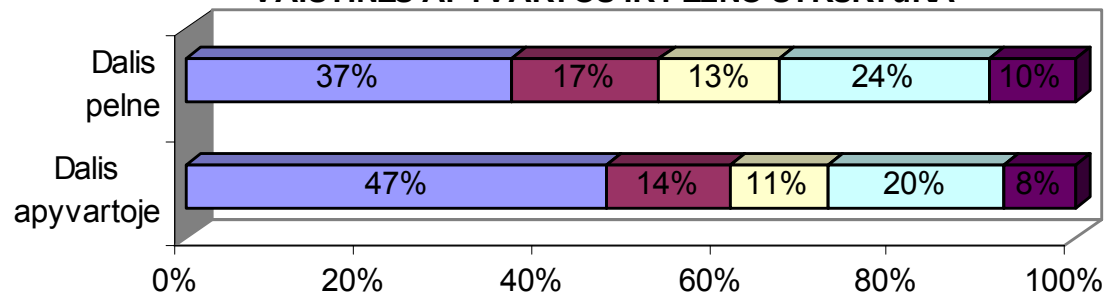
KAINŲ REGULIAVIMAS

VAISTINĖS PARDAVIMŲ STRUKTŪRA PAGAL PREKIŲ GRUPES 2009m.

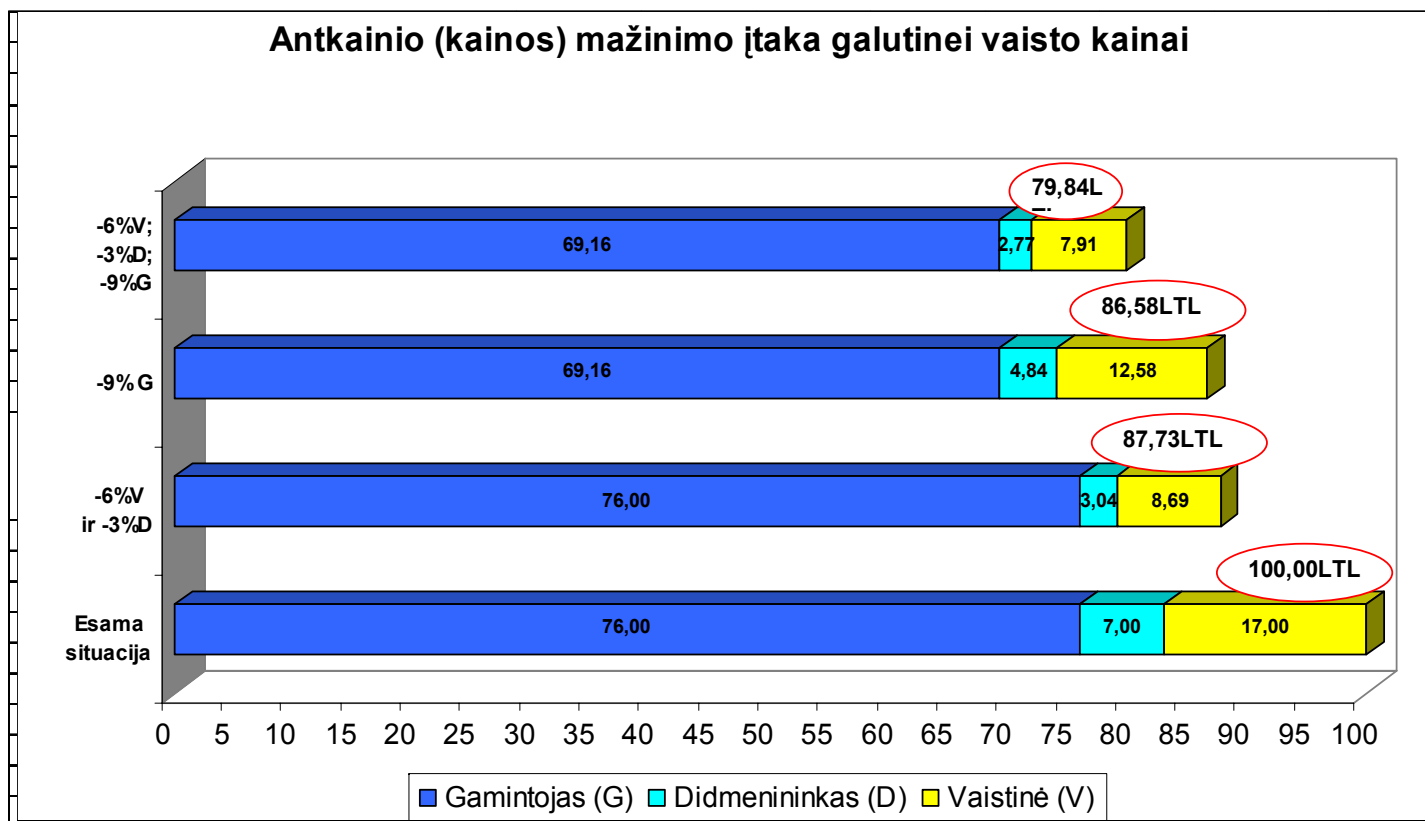

- 47% vaistų rinkos antkainiai jau reguliuojama (RxKV).
- RxKV kainos reguliuojamos nustatant maksimalias mažmenines kainas, t.y. Reguluojami antkainiai Didmenininkams ir Vaistinėms, Gamintojams nustatyta kainų referavimo prievolė.
- Gamintojų antkainiai ir pelnai realiai nereguliuojami.
- Kainų deklaravimas nėra reguliavimo priemonė

VAISTINĖS APYVARTOS IR PELNO STRUKTŪRA

KAINODAROS REGULIAVIMO PASEKMĖS VAISTO KAINAI

Ženklus vaistų kainų mažėjimas gali būti juntamas tik paveikus visus vaistų tiekimo grandinės dalyvius (vaisto gamintojas-didmenininkas-vaistinė)

	Sumažėjimas %			
	Kainos vartotojui	Vaistinės BP	Didmen. BP	Gamintojui
Antkainis sumažinamas 6%V ir 3% D	12,3%	48,9%	56,6%	0,0%
Gamintojo kaina sumažinama 9%	13,4%	26,0%	30,8%	9,0%
Antkainis sumažinamas V ir D ir G	20,2%	53,5%	60,5%	9,0%

EUROPOS ŠALIŲ VAISTŲ KAINODAROS TENDENCIJOS

Stebima reguliavimo (vaistams, kurių įsigijime nedalyvauja valstybė) mažėjimas, t.y. daugėja vaistų rinkos segmentų, kur vaistų kainą reguliuoja pati rinka (2002 metais beveik visose ES šalyse buvo ribojami vaistų antkainiai).

Microsoft
PowerPoint Presentati

Ekonominės ir socialinės pasekmės (I)

I. Galima žala pacientams:

- blogės prieinamumas vaistams teritoriniu atžvilgiu bei išaugs gyventojų netiesioginės išlaidos vaistams, nes smulkusis verslas bankrutuos. (Priedas Nr.3)
Svarbu įvertinti, kad vaistinių skaičiaus mažėjimas negali sąlygoti vaistų kainų kritimo, nes likusioms vaistinėms teks aptarnauti tą patį ligonių skaičių. (Priedas Nr.4)
- receptinių nekompensuojamųjų vaistų asortimentas gali sumažėti apskritai, o ypač retų vaistų: vaistinės investuos lėšas į kitas paklausias ir pelningas vaistinės asortimento prekes.
- Siekis reguliuoti papildomą 14% visos vaistų apyvartos sąlygos ženklų kainų padidėjimą nereceptiniams vaistams, vitaminams ir maisto papildams, ligų profilaktikai skirtiems preparatams. Kitų vaistų kainos gali didėti 5-10%.
- RxNKV kainos sumažėjimas pacientui bus trumpalaikis. (Priedas Nr.7)

Microsoft
PowerPoint Presentati

Microsoft
PowerPoint Presentati

Microsoft
PowerPoint Presentati

Microsoft
PowerPoint Presentati

Ekonominės ir socialinės pasekmės (II)

II. Konkurencijos Kaina galimybių apribojimas gali sąlygoti vaistinių konkuravimo perkėlimą nuo Kainos prie Vietos. Tuomet, vaistinė taikys maksimalius galimus antkainius, nesirūpins kaštų mažinimu ir veiklos efektyvumu. Pritrūkus lėšų vaistinė pradės ieškoti galimybių antkainių padidinimui.

III. Ekonomiškai nenaudingų sąlygų (antkainių) nustatymas gali sąlygoti mokesčių surinkimo į biudžetą sumažėjimą, nes iš vaistinių ir didmenininkų surenkami mokesčiai į biudžetą sumenks. Užsienio gamintojo pelnai lieka motininės kompanijos šalyje.

Didinant vaistų, kurių antkainiai reguliuojami, dalį vaistinės apyvartoje gali prireikti koreguoti (didinti) kompensuojamųjų vaistų antkainius - PSDF lėšos vaistams augs.

PRIEMONĖS KONKURENCINGUMUI DIDINTI

1. lėjimo į rinką barjerų mažinimas:

- Vaistų registravimo reikalavimų liberalizavimas (nepažeidžiant ES teisės);
- Lygiagretaus vaistų importo skatinimas (reikalavimų liberalizavimas);
- Reikalavimų liberalizavimas riboto poreikio vaistams (nepažeidžiant ES teisės);
- Reikalavimų vaistinių bei didmeninės prekybos įmonių steigimui ir veiklai liberalizavimas.

2. Konkurencijos skatinimas:

- Skatinti konkurenciją tarp vaistų registracijos liudijimų turėtojų – vaistų gamintojų (derybos, valstybinis vaistų pirkimas tenderių pagalba – generiniams vaistams);
- Bazinių kainų nustatymas remiantis biudžeto galimybėmis, įvedant koeficientus. (Referencinių kainų naudojimas nėra pakankamas kriterijus vaisto kainai nustatyti - referencinių šalių vaistų rinkos labai skiriasi tiek kiekybiniais, tiek ir kokybiniais parametrais).

3. Kompensuojamųjų vaistų kainas perduoti reguliuoti Kainų komisijai arba paskirstyti atsakomybę nustatant vaistų kainas ir vaisto kompensavimą tarp įvairių institucijų (pvz., SAM – Ūkio ministerija – Socialinių reikalų ir darbo ministerija).

4. Sveikos gyvensenos programų įgyvendinimas, ligų prevencija ir profilaktika, visuomenės švietimas šiais klausimais - Lietuvos konkurencingumo didinimui būtina prielaida.

- **Būtinamas sisteminis požiūris į vaistų kainodarą ir vaistų tiekimo grandinės dalyvius.**
- **Tik atlikus išsamią vaistų rinkos analizę, galima nustatyti efektyvias priemones siekiant palengvinti finansinę pacientų dalį.**
- **Nekeisti dabar egzistuojančios vaistų kainodaros sistemos.**
- **Skatinti konkurenciją.**